

Зробити це можна за допомогою громадських рекламних кампаній, що пояснюють небезпеку корупційних відносин. Лікарям, що видають рецептурні ліки, слід вказати на більш уважне ставлення до препаратів. Потрібно звернути увагу широкої громадськості на жакливій норів нашої еліти, яка фактично спонсорується на гроші споживачів корупційних послуг. Можливо, свідомі громадяни після цього відмовляться від споживання таких послуг і закличуть своїх друзів і знайомих наслідувати їхній приклад. Варто, звичайно, посилювати покарання для корупціонерів, особливо якщо вони є можновладцями. У міру діджиталізації все більше сфер управління суспільним виробництвом потраплятиме в Інтернет, а, отже, до них будуть приєднуватися широкі верстви населення. Ось чому основні зусилля влади слід сконцентрувати саме на нижній частині соціальних сходин, проводячи агітаційно-пропагандистські та рекламні кампанії для громадян з метою недопущення корупційних проявів, формування нульової толерантності до корупційних дій.

Одержано 25.09.2019

УДК 343

Дмитро Георгійович ЛОСЮК,

курсант 2 курсу факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

Науковий керівник:

Олександр Олександрович АВДЄЄВ,

кандидат юридичних наук,

старший викладач кафедри кримінального права і кримінології факультету № 1

Харківського національного університету внутрішніх справ

КОРУПЦІЯ – НАСЛІДОК КРИЗИ ПРАВОВОЇ КУЛЬТУРИ

Проводячи аналіз сучасного стану суспільства, можна впевнено говорити про те, що ми живемо в світі де пріоритетними є матеріальні цінності. Сучасна корупція в Україні – це корупція кризового типу, саме вона є так званою «Альфою» соціальної кризи на території нашої держави. На щастя Україна має в своєму розпорядженні багато важелів для боротьби з цим негативним явищем.

Це наступні органи: НАБУ (Національне антикорупційне бюро України), НАЗК (Національне агентство з питань запобігання корупції), САП (Спеціалізована антикорупційна прокуратура). Ці органи покладають максимум зусиль для боротьби із суспільно

небезпечним явищем, як корупція, але казати про повну перемогу, доки зарано.

Саме тому, на нашу думку потрібно проводити конкретні соціальні реформи задля того, щоб підірвати корінь корупції. Хочемо зазначити те, що за останні роки в Україні модернізуються механізми та тактики боротьби проти неї.

Аналізуючи показники, бо саме статистика, як ніхто точніше розповість про процес боротьби з корупцією. Є індекс сприйняття корупції, згідно з ним Україна дещо покращила свої показники в 2018–2019 році. Її результат – 32 бали та 120 місце серед 180 країн. Таким чином Україна здобула ще 2 бали та піднялася на 10 місць (результат за 2017 рік – 30 балів, 130 місце). Україна з-поміж своїх сусідів змогла обійти лише Російську Федерацію (28 балів, 138 місце) [1].

Згідно з законом «Про запобігання корупції» стаття 1, корупція – використання особою, зазначеною у частині першій статті 3 цього Закону, наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей з метою одержання неправомірної вигоди або прийняття такої вигоди чи прийняття обіцянки/пропозиції такої вигоди для себе чи інших осіб або відповідно обіцянка/пропозиція чи надання неправомірної вигоди особі, зазначеній у частині першій статті 3 цього Закону, або на її вимогу іншим фізичним чи юридичним особам з метою схилити цю особу до протиправного використання наданих їй службових повноважень чи пов'язаних з ними можливостей [2].

Соціальна сутність корупції проявляється в тому, що вона: має соціальну обумовленість та свою соціальну ціну, яку платить суспільство за існування корупції, істотно впливає на найважливіші соціальні процеси. На жаль, корупція тривалий час була способом виживання і за тривалий час існування перетворилась в системне явище. Для більшості людей корупція стала способом мислення – суспільство засвоїло культуру корупції і вважає її звичайним явищем, а це зумовлює певний спосіб життя, наприклад: «послуга за послугою» («даю, щоб ти дав»). Якщо проаналізувати менталітет українців (ми опираємося на таких дослідників української культури як: Д. Чижевського, О. Кульчицького, М. Шлемкевича), то для нашого народу властивим з давніх давен були такі риси як кордоцентричність, емоційність, толерантність, щедрість, колективізм та ін.

Тобто, у витоках українцям не були властивими такі риси як корисність, зловживання. Тому ми спростовуємо тезу, що корупція теоретично могла би бути закладена в ментальності нашого народу. Зрозумілим є факт, що узгодженість свідомої волі людини з правом –

це і є основа для формування правової культури людини. «Як свідчить досвід інших країн, для подолання корупції не менталітет має змінюватися, а має формуватися правова (зокрема, антикорупційна) культура громадян. Лише тоді спрацювують усі інші засоби – антикорупційне законодавство, антикорупційна політика і спеціальні антикорупційні інституції [3].

Дослідник О. О. Акімов вважає, що якщо з корупцією «не боротися, то вона стає повсякденним способом мислення, який буде зумовлювати наш спосіб життя і наші дії. Тому потрібно вирішувати такі основні завдання: 1) зменшення кількості функцій державного управління (видача дозволів, ліцензій, довідок тощо); 2) чітке законодавче визначення процедур прийняття управлінських рішень; 3) забезпечення прозорості прийняття рішень за допомогою конкурсів, тендерів тощо; 4) підвищення рівня соціального забезпечення населення; 5) підвищення кримінальної відповідальності за корупційну діяльність». Найважливіший фактор процвітання – безкарність високопосадовців. Реальний ризик потрапити у в'язницю та втратити злочинно набуте майно – найдієвіше мотивація для чиновників не красти і не зловживати своїми обов'язками або зв'язками для особистого збагачення [4].

Корупція руйнує належне державне управління, і є проблемою загальнонаціонального значення. Боротьба з корупцією потребує мобілізації всіх можливих ресурсів народу, в тому числі і правових. Таким чином, корупція, як наслідок правового нігілізму є асоціальним, аморальним і протиправним явищем, яке, зрештою, приведе державу не лише до зневаги інших держав, до суттєвих збитків в економіці країни, але й деградації і занепаду держави в цілому. Тому вкрай важливо вже зараз формувати світоглядну позицію молоді через призму моралі, психології, права та економіки.

Список бібліографічних посилань

1. Corruption perception index 2018 // Transparency International : сайт. URL: <https://www.transparency.org/cpi2018> (дата звернення: 19.09.2019).
2. Про запобігання корупції : Закон України від 14.10.2014 № 1700-VII // База даних «Законодавство України» / Верховна Рада України. URL: <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/1700-18> (дата звернення: 19.09.2019).
3. Костенко О. Що є причиною корупції в Україні: менталітет чи криза правової культури? // ЯКореспондент : сайт. URL: <https://blogs.korrespondent.net/blog/politics/3490802/> (дата звернення: 19.09.2019).
4. Акімов О. О. Психологічні аспекти проявів корупції в державному управлінні. *Державне управління: теорія та практика*. 2014. № 1. С. 181–188.

Одержано 24.09.2019